

Latweeschu Awises.

48. gaddagahjums.

No. 30.

Trefchdeenā, tannī 23. Juli (4. August).

1869.

Latweeschu Awises libds ar fawem peetikumeem mafsa 1 rubuli fudr. var gaddu. Kas us fawu wairdu apstellehs 24 eksemplarūs wehl weenu dabuhs kabi parwelti. Ja-apstelle: *Jelgawa* Latv. awischi nammā vee *Janischewski*; — *Nihga* vee *Daniel Minus*, teatere un webwera celas stubri, vee fw. *Zahna* vasnizas jaunaka mabzitaja *Mueller* un vee Dr. *Buchholz*, leelā Aleksander-eelā Nr. 18. — *Wissi* mabzitajsi, floblineisteri, pagasta valditaji, fribweri un zitti tautas draugi teek luhgti, lat laffitajeem apgaya to apstelleshanu. — Nedaktora adreste irr: „*Pastor Bierhuff, Schloß pr. Riga.*“

Rahditajs: Kaxxa varedseschana Eiropai tannī laikā libds 1871. Po-litas pahrsfas. Duschadas finnas. Liktens na-lyruhtams. Sauna ar-rainite. Auglu-lohku kovejeem. Kurram yekrīt wotrak. Wisjau-nahs finnas. Labbivas un pretshu turgus. Raudas turgus. Stud-dinashanas.

Kaxxa varedseschana — Eiropai — tannī laikā libds 1871.

(Beigums.)

Napoleōns it labbi sinn: kad Bruhfis mass buhdams jau tahdas leelas leetas Wahzemē isdarrijis un ar fawem jaunmohdes erohtscheem wairahk eespehjis ne kā Frantschi; kad nu wehl taggad Bruhfis valizzis leela hks un stiprahks: ko nu winsch ne-isdarrihs! Tadeht, ja Napoleōns ar Bruhfi gribbetu fahkt kaxxu, ta' winnam paprekschu jayawairo faws karaspēhks us tahdu pat wihs, kā Bruhfis dorra ar rekrufschu nemšchanu un Napoleōnam jagahda tahdas pat flintes — ar zindaddatāhm un pakallahdeschanu, kā Bruhfim; tohs saldatus ar fhabdeem jauneem rihkeem eemahziht un eemunstureht. Bet Napoleōns libds ar fawu karra ministeri deenu no deenas us tam arri strahda, — no tahs kaufchanahs deenas eefahkoht, kur Bruhfis kawahs pee Koeniggraeches. Tik drīhs winsch schohs durbus buhs pabeidsis un fariktejees, — tad arri nefawees Bruhfim uskrist, zaur to atkal Frantscheem gohdu un fawem pehzuhfameem to gohda krehfli gribbedams stiprinaht. Bet, kad winsch tad kluhs gattawé ar fawu karraibokschanoħs? Drohfschi zerreht, tannī laikā libds 1870. Pat dauds ilgi Napoleōns newilzinafees, jo zittadi winnam tas tauschu dumpis us kaxla. Napoleōns irr leelōs naggħo. Ja Napoleōns ar Bruhfi negribb karroht, jeb atkal, ja winsch par ilgu rihlojabs, ta' tas tauschu dumpis winnu gahfis no gohda krehfli nohst; un ofkal, ja Napoleōns preekfchlai-kā, — eekam wehl rikti fawu karaspēhku us jaunu mohdi nau eerihkojis. — ar Bruhfi kaxxu assahktu, ta' winsch drohfschi tizz, ka winsch Bruhfim pretiturretajs nebuhs, un Bruhfis winnu winnehs. Napoleōns us tahdu wihs stahw starp diwi ugguniħm. Napoleōns manna ka pat winna enaidneeks Bismark, kas to Wahzemmi fa-wenoja, pareds to Napoleōna rihloschanohs. Ja Bismarks Napoleōnam ilgaku laiku wehlehs us kaxxu fataiftees, ta' Frantschu karrapulki paliks stipraki. To finna-

dams Bismarks negaidihs wis, libds kamehr Franzmannis fawu karaspēhku pahrpilnigi pawairojis, un negaidihs wis, libds kamehr wiſſeem Frantschu kahjeneeku saldateem jaunmohdes flintes rohkā un parastas. Ja Bismark til ilgi gaiditu, ta' winsch dikti pahrlattitohs!

Bet nu greeſſimees us rihteem un rihtadeenwiddeem, us Kreeweem, Austreescheem un Turkeem. Tur wišwai-rahk tahdas tautas dīħw, kas Kreewu tautai raddi (Slahwu tautas). Tahm tautahm, kas oppakſch Turku wiſſwaldbas stahw, irr Greku-katolu tizziba, tāpat kā Kreeweem, tadeht tur leeli draugi Kreeweem. Bet arri starp tahm Slahwu tautahm no Neemeru-katolu tizzibas, kas pederr pee Austrījas, — Kreeweem pulka draugu, kas labprah greeſtohs pee Kreewu walsts. Iej gan fawu tizzibu ne-atmesdan. Scho gribbeschanu Kreewis pamannijs, labprah fawu auſi us winnu pufi pagreesch un jau-dschus gaddus us turren skattahs. Kreewis irr nodohmajis, wiſſu Eiropas Turku ġemmi uſwinneht un arri Austrījas Slahwu tautu semmiles pee fawu walsti veenemt. Kreewis us tahdu wihs laikam nodohmajis, Austrīju un Turzju isahrdiht. Ja tas Kreewam laimetohs, ta' winsch paliku lohti leels un warrens; pat Gualandes waldbai bailes uſeetu pebz tahm wiſſdus-juheras semmehm un pebz Nihto-Indijas semmehm. Kas taggad Galandei pederr. Bet ja Kreewis rikti gribbetu isdarriht, ta' winnam, ja mas, tak tschetras walsts buhtu pretti ſabedrojuſchahs: Frantsija, Austrīja, Gualande un Turzja, kā jau notiħha Krimmā 1854—1856, kad Kreewis bieħki to Turku walsti paprohweja masinah. Toreiſ to kaxxu iſlarejoa us Krimmas puſſallu un wiſſduhſchigakre bij tee Frantschi, kas Kreewus winneja. Kreewam toreiſ gan bij javalek meerā, bet tomehr Kreewis fawas dohmas laikam pawiſsam nau nolizzis nohst. — Winsch toreiſ nodohmajis tik ta' kluſsu stahweht un tad tik Turkam eet wiſſu, kad Frantschi wiſſu pukka newarrehs maifitees un kad Frantscheem ar zittu leelwalsti buhs ja kaxro. Tadeht Kreewis taggad gaida, kamehr Franzmannis ar Bruhfi buhs matħds, tad tuhlikt Kreewis mascheerehs us Donawas uppes pufi. No Gualandes, no Austrījas un no Turka Kreewis nebaidahs; — jo Galandei us semmehm mas karaspēhka, Austreescheem naudas tenħlums,

arri wehl sawas wezzas wainas jadseede, ko winnam Bruhfis fittis, un Austrrijas Slahwu tautas labprakt Kreewam padohfrees. Turku pawissam Kreews nebaidahs, jo tas irr gluschi nespchzigs un til drihs Kreews tur buhs, tad tee laudis fazeltees un Kreewam padohfrees.

Bet tomehr warrbuht warretu notikt, ka schee trihs fabeedrojuschees: Enlande, Austrria un Turks, buhtu stipri deewsgan un Kreewu atsweestu atpakkat. Bet ditti leels darbs winneem gan buhtu pret Kreewu! Tadehk Kreewam tas irr leels labbums, ja winsch nogaida, la-meht Franzmannis ar Bruhfi saht firstees; jo tad tatschu Franzmannis winnam nau us kalko wehl klah. Bruhfim atkal irr labbums, ja abbi karri iszeltahs us reisi, — ka Bruhfim tad arri til jakaujahs ar Franzmanni ween, un ka Austreeschi Bruhfim nau us kameescheem arri wehl klah; jo Austrria un Franzija Salzburgas pilfehtahs sunnajuschees pret Bruhfi kohpah buht. Austreetis ar schlikbahm azzihm wehl skattahs us Bruhfi par to karra-winnesi pee Koeniggraeches. Bruhfis us tahdu wihs ar Frantscheem karru usfahtdams, Kreewa nodohmu pawairohs; jo kad Austriju isahrdihs, tad Austrrijas atlifschas Wahzu tautas peekrittihs pee Bruhfcha. — Ta taggad, mihi lassitaji, Eiropä isskattahs. Juhs zaur scho isskahstischhanu skaidri redsat, ka diwi leeli un nen o- wehrsch am i karri stahn preeksch durvihm. Ta leekahs, ka Bruhfim kahdā reisā peederrehs wissa Wahzsemme un ka Austriju un Turziju isahrdihs, un Kreewu walsti paddrihs wehl leelaku. Abbi karri us reisu iszeltees. Waj schinni gaddā? Kas to ware finnaht?! — Warrbuht! Bet ittin drohfschi tanni laikā lihds 1871. gaddam.

Bet tas debbesf Lehnsch, kas semmes Lehniuu un Leisaru sirdis lohka, ka uhdens uppes, — to karru wehl warr nowehrst, ko zilwei dohma nenowehrfchamu. Kad tas „meera Lehnsch“ Jesus Kristus, weenu pat wahrdianu pee Tehwa aissunnahs: tad wissas karra dohmas buhs wehjā, — faktittihs ka uhdens bursgulis! Tadehk tikkai wisseem pee Winni zelleem jakricht — schehlastibas luhgtees!

A. H.—n.

Politikas pahrsfats.

Kreewu awises raksta, ka ahrigu walsts-leetu ministerijai finna atnahkuhe no Omfkes Sibirijā par to, ka Kreewu un Kineesch u fuhtiti fanahkufchi kuppizes mest us Rinas un Kreewalsts rohbeschahm; abbeju walstu fuhtiti wihi us sawu darbu fanahkufchi tanni rohbeschuwalts stanziā Ilke. Lassitaji wehl labbi peeminnehs, ka **Italijai**, bes saweem leeleem walsts-paradeem un neustizgaaem teesakungeem, arri wehl leelas mohkas zaur tahm laupitaju un flepławu bandahm, kas blandahs apkahrt dauds weetās, un kas ihpaschi vohstija to gitreisigu Neäpeles lehnina walsti. Laj gan Italijas lehninsch

tannis beidsamis gaddos dauds saldatus bij aissuhlijis us to Neäpel, un laj gan dauds laupitaji tikkla fakerti waj noschauti, tomehr wehl taggad tee fmalkee tehwini we-tahm sawu neismukku darbu wehl strahda. Kalabrijas gubernijā ihpaschi weens laupitaju waddons Palma ar sawu bandu wissus laudis baidija. Te nu ta finna at-nahk, ka schis warrens flepławu vehz karstas kauschanahs irr nokauts; kahds palkawneeks Milon wišwairahk pee ee effoht puhlejees, ka to Palmu warretu waj kert, waj nokaut, un nu winnam ta leeta irr isdewukses wissai Kalabrijai par preeku; jo ta flepławu buhschana zaur to tur effoht isdeldeta. Bet mehs dohmajam, la tahs lauvitaju bandas taggad Neäpelē isnihks jo ahtri zaur to, ka Neäpelē isdsichts lehninsch Franz wairs nemahjo Rohmā pee pahwesta, bet ne-ilgi atpakkat irr aissahjis us Wahzsemme. Schis Franz lihds schim arween wehl zerreja atdabuht at-pakkat sawu pasaudetu frohni un walsti, un tadehk winsch no Rohmas teem laupitajeem arween gruhdis naudu, laj waldibai turrahs prettim un laj tohs laudis usturr pee ne-meera. Waj nu Franzam taggad nauda isgahjuſe, waj winnam ta zerriba pawissam sudduse, un nu fabk saprast, ka sawu muhschu to Neäpelē wairs ne-atdabuhs; — ar wahrdi — Franz irr aisbrauzis un Neäpele nu drihsahl tiks pee meera. Lassitaji arri wehl peeminnehs, ka Rohmas pahwests nahkoſchā Dezemberi gribb usfahkt leelu konziliu, prohti: wissu Neemeru-katolu biskapu-fapul-zeschanahs. Leelwaldneeki dabuja dsirdeht, ka pahwests tur no wisseem bislapeem gibboht likt apstiprinah jaunuš tizzibas-gabbalus un basnizas likkumus, bet ka zitti no scheem jauni apstiprinajameem likkumeem effoht pretti wifahm laizigahm waldibahm. Leelwaldneeki labbi nopratta, ka zaur to jo leels eenaids warretu zeltees starp Neemeru-katolu basnizas un starp laizigeem waldineekem. Waldineeki arri noproht, ka tads eenaids nebuhschoht par labbu nedis laizigahm walstihm, nedis pascham pahwestam un winna basnizai. Tadehk leelwaldneeki labprakt wehlejahs, ka pahwests nesa-aizinatu tik biskapus ween, bet ka arri usluhgatu leelwaldneekus, laj sawus fuhtitus arri aisselletu us Rohmu pee konzilijas, ka laj tee biskapi, par lai-žigahm leetahm spreesdam, papreksch leelwaldneeki fuhtiteem warretu atprassift, ko tad schee labbi dohma un spreesch par tahm apspreeschahm laizigahm leetahm. Zahdā wihs to warretu nogreest, ka eenaids welti nezel-tahs. Pirmajs Baiereš lehnina ministeris, first Höhenlohe to leetu usbildeja pee teem zitteem leelwaldneekem, un Seemel-Wahzsemme waldineeki winnam zaur Bismarku atbildeja, ka laizigeem waldineekem gan buhtu jaturredahs us wienu rohku. Austrija s waltskanzleris Beust to leetu mas ko rehkinaja, un Franzsch u Keisars no eefahluma arii israhdiyahs, ka neneela nedarrischoh. Bet Napoleone it gudri wehl gaidija, waj tad wezjajis pahwests pirmajs winnu ne-usbildefchoht. Kad nu pahwests zeeta kluſſu, tad Napoleöns fahla runnaht, ka

lawus saldatus no Nohmas isweddishoht abra us mahjahn. Nu pahwests fabijahs; jo lihds ka Frantschi isees no Nohmas, te Garribaldi warretu nahkt us kallu, un tad laikam nekahdu konziliu Nohma wairis nedabutu noturreht. Tadeht Nohma fabluschti ka apdohmatees un Parisē pee Napoleona peepraffijuschi, waj schis kahdu suhtitu buhschoht aisselleht us Nohmu pee konzilijs. Bet skaidri redsams, ka pahwests gan us konzilijos peenems leelwaldneku suhtitus, loj tupp Nohma un brihnahs, bet laj neko nerunna lihds. Bahweste Pehterburgā Kreewu waldbai lizzis atprassift, waj schi team Neemerukatolu biskapeem, kas Kreewu walsti dshwo buhschoht atwehleht nahkt us Nohmas konziliu. Muhsu Keisara ministeris firsts Gortschakov atbildeis, loj jel pahwests falkoht, kahda wihsē winsch isschiroht Pohlu leetas no katolu leetahm. Bahwesta ministeris, kardinals Antonelli, aistrakstija atbildu, Kreewu waldbai stipri vahrmesdams, ka schi Wohlöd dauds effoht wajajuse to Neemerukatolu basnizu. Tad nu first Gortschakov ihfi atbildeja, ka Kreewu waldbia tashdā wihsē nebuht team biskapeem newarohrt atwehleht braukt us Nohmas konziliu. Turklaht dsidams, ka kahdi 300 Neemerukatolu biskapi no wissa-dahm walstihm paschi no fewis falkoht aissildenates, ka us to konziliu newarohrt nahkt, zits fakkahs wezs, zits fakkahs flims u. t. j. pr.; taggad teek runnahs, ka pa-wissam ap 500—600 biskapi buhschoht sapulcetes. — **Frantschi** keisars taggad ir to gohdigo foklas ministeri Duruj irr atlaidis no ammatu un winnam weetā zittu zehlis. No eefahkuma Napoleons weenu ibstenu brihwibas draugu, to tautas-weetneku Ollivier (Olliwi) gribbeja uszelt par ministeru preeskchneku, bet Ollivier pa-semmigi pateizahs par to gohdu, labbi mannidams, ka tee taggad uszellanee ministeri leelu gohdu nemantohs, bet dabuhs isstrebbeht to wezzo, fasslabbuscho eenaidibas putru, ko Napoleons lihds schim pats fewim wahrijis. Tad nu Napoleons, laj gan taggad no eefahkuma dauds ko par brihwibu runnajis, atkal lehnitinam eet atpakkat un ministerus uszehlis kautkahdus, no kam leelas leetas newarr zerreht. — Tautas-weetneki, lihds ka Parisē fahnkuschi, atkal tilka aissubtiti us mahjahn, jo team jauneem ministereem taggad kohpā ar senatu effoht ja-ap-freesch tee jauni zellamee brihwibas likumi, ko Napoleons isdohmajis. Smukla brihwiba tur tiks sawahrita! — **Egyptes** wihsē-lehninam ta patwaldibas dwacha attri isgahjuse; jo it pa-semmigi winsch sultanam atkal podeweess, ka fawam wirswaldneekam, un steigschus aissbranzis no Parisē us mahjahn, wairis patwaldneeka gohdu nekahrodams. Teek runnahs, ka Parisē Frantschi waldbia winnam to lepnu galvini drusku effoht pa-semmojuje. Deenwid-Amerikā **Brasilijs** kare-spehks atkal ar makti taishabs wirsu eet masai **Paraguäjai** un winnas presidentam Lopezam un ar leelu mutti foklahs apehst wissu to Paraguäju. Nedsefim. —

Seemet-Amerikas brihwawalstju waldiba tohs nemeerigoht lautinus wissus irr isflibdinajuse, kas gribbeja skreet us Kubas fallu, tur valihdeht team dumpi-geem laudihm pret Spanijas wirswaldibas; tik ween pats paskawneeks Risan riktiги dabuja isbehgt. —

Daschadas finnas.

No eelschsemmehm.

No Nihgas buhschoht buhweht dselszelli us Dubbelteam; schis jaunajs dselszelsch buhschoht fahktees Fahrdaugavaa pee Nihgas-Zelgawas dselszella-stanzijs Zelgawas Ahrihgā un teescham tilshoht aisswilts lihds Buldermuischai. Pee Buldermuischas tiltu buhwehschoht par Leeluppi, un no turrenes dselszelsch eefshoht gar Maijohrimuischu us Dubbelteam. Gan schis dselszelsch muhsu juhymalnekeem — buhs par labbu, bet wajadsiba tur zitta nekahda nau bes ween, ka Nihgas leelmanni il-walkards jo ahtri gribb aissbraukt juhymallā. Bet kad to dselszelli no Tehrpata s us Nihgu steigschus usnemu buhweht, tad gan wissai Widsemmei un wissahn lauschu fahritahm Widsemme leels labbums zeltohs. Pehterburgas Wahgu awises laffam, ka buhschoht dselszelli buhweht no Rehwelēs us Tehrpatu. Tad nu laikam drihkfestim zerreht, ka dselszellam Tehrpata nebuhs gals, bet ka dselszelsch lawus lohzelius arri issteepfes tahtahf lihds Nihgai.

Limbashu basniza irr aplaupita; tas grehku darbs laikam notizzis tanni nakti no 30. Juni us 1. Juli. Saglis papreesschu ar dselles lauschni irr uslausis drehst-kambara durwis un tad to drehst-kambara skappi, kas paschā muhi irr eelschā un kam weenas stipras kohdurwis un ohtras dsels-durwis. No schi skapja islaupiju-schi: leelu fudraba bikkeli, no eelschpusses apseltitu, kam wirsu Nihgas wappens un wirsraksts, weenu Deewmais-kastiti, tāpat no fudraba un eelschpussē apseltitu un arri apraksttu ar Nihgas wappenu un ar wirsrakstu, weenu fudraba wihsanni, eelschpussē apseltitu, kam wirsraksts rahda, ka ta kanne tanni gaddā 1762 tai basnizai tilkuše dahwinata; wehl saglis to fudraba uppura-kulli nolausis no kanta un panchmis lihds, un beidsoht wehl islaupijis 20 rubulus uppura-naudas. 2 fudraba lukturus, kas pamelnī isskattahs, saglis ngu nehmis, laikam dohmajis, ka ne-effoht no fudraba; tāpat arri nau panchmis to Deewmaises schlikhi, kam pahwelkamais bij usmoukts, un ko saglis laikam tadeht ahtrumā nebija atreddis.

Pee Pehterburgas, Keisarzeema aprinki atkal Sibirijs mehris irr uskrritis nabaga lohpineem. — Paschā Pehterburgā zilveli stipri mohzahs ar flimmibahm; tanni 2 Juli tur 3353 flimneki bij lasaretēs. — Kreewsemme lahds kungs, Sinowjew, kam fawa muischa pee Koporješ. effoht isgudrojis dampfarklu, ar ko par deenu warohrt usart 15 lihds 30 puhrweetas; bet smuklajs atklas mafajohrt — — 16,000 rubulus! Tur tatschu laikam

semkohpejeem isnahks lehtahk, ja sawu semmiti leek usart ar kehvi, ko kalps eejuhds arklâ.

No Permēs teek rakstibts, ka 2000 Kreewu-semneeki, kas strahda dselsfabrikos Permēs gubernijā, negribb māksahf sawas nodohšchanas; 300 no winneem irr eeliki zeetumā. Turpat tee semneeki tanni gaddā 1868 negribbeja māksahf sawas nodohšchanas; toreis ta aprinka bruggukungs or labbu un ar launu laudis gribbeja pēdabuht pee mokhschanas, zittus wîsch pat likka kult, bet ka nemaksaja, tā nemaksaja. Waldiba tad aissuhija ihpaschi eezeltu kommissiju, bet laudis tai atbildeja, ka fungam nebuht negribboht māksahf. Komissija gan fazzija, ka tāhs nodohšchanas nebuht neteekoh tāmētās muishneekem par labbu, bet ka ta nauda jamakfa preeksch krohna, bet semneeki netizzeja un arween tīk afsazzija to weenu atbildu: loj winneem jel parahdoht to „Keisa-risku rohku“ par ayleezinashanu, ka tāhs nodohšchanas winneem pateesi jadobd. (Rig. Zeit. No. 155.) — Kreemsemme krohni pēe brihwlaifshanas to nodallitu pagastu semmi muishneekem apmaksaja, un semneekem ar gaddeem fchi nauda ja-atmakfa krohnim atpakkal; bes schihē naudas semneeki tur tāpat sawu galwas naudu māksa tāpat ka pee mums.

G. V.

No Rehweles. Tee Iggauini, kas gribbejo aiseet us Kreewusemmi, irr usnemti weenā kāsarmā un tohp apkohviti zaur harona Ungera labprahitbu. Kahdi 500 schurp bij atnahkuschi, bet tīk 290 driksteja palikt, jo teem zitteem pusses nebīj. Starp winneem arri zitti valaidneeki effoht atrasti, kas jau ilgu laiku zaur polizeju irr mekleti. Ungera kungs winneem dohd rubni un maiši un par to winneem kahdi darki jadarra us laukeem un pkawahm. — Bet arri mahjās winni warreja pelnīht sawu maiši, kōd tīk buhtu gribbejuschī strahdahf; tapebz leelaka daska no winneem no darba irr astahjuschī un zaur to irr parahdijuschī. Ka siveščā semme flinkotaja maiši zerreja atrast, un ka bihstahs no darba swedreemi. — Laj Deews winneem valibds, ka tee apdohmatu ta apustula wahrdū: „kas negribb strahdahf, tam arri nebuhs ehst.“

No Rihgas. Greeku-katolu biskapa kungs Benjamīn effoht brauzis us Widsemmi un Iggauusemmi, wîssas sawas tizzibas drāndes aplubkoht. — Zitreibigojs erzbiskaps Platon tanni 1864. gaddā arri reisoja pa Widsemmi.

No Leepajās. Leepajneeki ar leelu preeku irr sagai-dijuschī no Pehterburgas sawu suhtitu, to konsuli Karl Schnobel, kas ilgu laiku par to rubpigi gahdajis, ka Leepaja nu arri dabuhs sawu eisenbahni. — Preekish wiina jau pilsehta eltermannis Ulrich ar schō leetu bij darbojees; tapebz arri wiinam fazzija leelas pateizibas un abbeam kungeem dewa leelu gohdu. — Jo jebšchu Leepajneeki paschi gan sawu eisenbahni nedabuja buhweht, ka labprahf gribbeja, tomeht winneem leels preeks par pascha

dselszessa atwehleschanu, jo zerre ka nu ar wîssu pilsehtu ees us preekschu.

Kursemmes gubernatora kungs par to gribboht gahdahf, ka starp Leepaju un Rihgu pēe juhmallas 9 luggineku-skohlas tohp zeltaas. — Kad tik warretu atrast labbi mahzitus skohlmeisterus, kas paschi wîssas luggoschanas leetas saproht, un arri zitteem to māks eemabzīht. Par luggoschanas skohlu waijadisbu Latweeschu Awises schogad daschu reis stahstijuscas.

No Pehterburgas. Muhsu augusta krohna-mantinecks un krohna-mantinece 11. Juli nonahkuschi Ilinšlojē pēe Maskawas. 12. Juli Leelfirts Vladimir irr aibrauzis us Stokholmi. — Augustā muhsu augusta Keisars un Keisarene buhschoht Odeffā, un tur tad leelu kareaspēhku munsterefchoht. — Tur arri goidoht Bruhschu Lehniu un Austrijas keisari un zittu walstju fuhtitus.

No Sibirijas. 300 werstes no Jeniseiskes pilsehta pēe Angara's uppes tahdas weetas irr useetas, kur selts atrohnahs.

O. P.

No ahrsemmehm.

Spaneeshi pēe meera ka nenahk tā nenahk. Lihds ka tee dumpineeki bij fakerti, kas sawā starpā effoht faswehrejusches, ka buhschoht nokaut Spanijas taggadeju wirswaldneku, gohdigo Serra no lihds ar teem ministreem Prim un Riweru, tē aikal finna flaht, ka Isabellas tehwabrahla dehls Don Karlos no Franzijas pusses eelausees Spanijā un tur gribboht opgahst to taggadeju waldibu, pats kuhnina krohni kahrodams. — Madridē. Spanijas galwas pilsehtā zitti preestri aikal brehz par to, ka waldiba Ewangeliskeem laudihm taggad arri atwehle lihkus glabbaht us teem pascheem kappeem, kur lihds schim Keemeru-katoski ween sawus mirrorius glabbojuschī; bet waldiba atsafka, ka tee kappi peederroht pascham Madrides pilsehtam, un pee kappu kohpschanas tīk katolu nauda ween ne-effoht nemta, bet arri Ewangelisku lauschu nodohšchanas tur peelikas; tadehk tas ne-effoht bijis pareisi, ka lihds schim Isabellas waldiba Ewangelisku lauschu naudu gan nehmuse un to arri lihkus flaht pēe kappu kohpschanas, bet Ewangelisku lauschu lihkus nelahwuschi glabbaht; tāhda netaisniba taggad effoht atmettama.

G. V.

Liktena na-ispruhtams.

Basalassejs aweihschu loppā, kotri nummurs gir 27, ibsaweebru par sapinu kotru liktens nubmohrgows, a pasabreihnowuhs, kam jis par miuhfu Mallenihschihm sapinu namohrgo. Otkon duhmaju: moscham jis mohrgowa gon, a jis kaunihs miuhfu ajskti. Wus jou mohrgowi gon, ih par miuhfu Mallenihschihm, kotri yih tew pihsastohwuschihs liuhdse: „Duhd mums salta!“ Na, lai iht sapins gaisa zellinu, naworr finnaht woi miuhfu Mallenihschih fasaaprofs nuh towa sapina-richtsta, kuhduhlu

isnamt. — Nu pasaklouf broahleit, kuh tew pastohstejschu, tis now sapins, a teihrs, sadseihwuhts nu hittikums, par liktens, — Ni liktens, liktens, kah tewis pawussam nabiuhu, tad miuhfu vogosta loahde wahl zeela biuhu. Loahde zeela gon, sakolta ar dselschihm, saproahweita ar atslahgahm, a liktens kai schtoks, jam daggunisch gersch ih tihwinsch, a par breihnumi gipteigs ih nadseihgs us salta; jis tuh ihboahsch loahde, ih salikkuma isteschtchi oahrâ, nosch tu us loahdes weersu fabdatu forgodams. Nu pasaklouf nuhikkumu: Atskrihn isrougs vih vogosta waldeibas, jam gribbihs pasaweehrt, tik iuh rublu loahde. Paprihshku isschirsta, issaskott pa schnuhru groahmatahm, posokka forgihm: juhfu loahde waijag widdâ biuhu, tik tiuhkstuhshcu, tik simtu, tie desmitu, tik wiuhn rublu. Loahdes forgi, zilwaki kai enscheli, vihsaflihn nuh froahslihm stoahwu, a kotonam git atslahgu beehrnisch ruhla; ihgruhsch wihs, ihgruhsch uhtis, kotsi sowsu atslahgas beehrnauzourumâ, gribisch atslahgas wakkâ ka tik skann wihs, zell woahku is aufchku, — nu ta biuhs kuh pasapribzaht, nu ta biuhs kuh skaiteht. — A kuh te atroddâ? Te nabeija na tiuhkstuhshas, te nabeija na simta. Nawihs nasienna, a liktens gon finna kur neuda valikka. Nu labbi. — Tagden nams nu schnuhru groahmatas, krous jahs loahde widdâ, aisslebgs aissapitschatuhs ar ihsas seegeli loahdi. Tur vih groahmatahm nowarr datikt Kloht na wihs, nosch lai noggus apsapleehsch. A peehschok gribb isrougi groahmatas isnamt, lai worr raschschottu fataiseht. Loahdes forgi sanohk ar atslahgu beehrninhm. Wuffi apsaskott loahdi, loahde zeela, apsaskott atslahgas, atslahgas zeela, apsaskott seegelus, seegeli zeeli. Atsleebgs loahdi, aissazels woahku, pasaraudsehs kur groahmatas — a groahmotu na dukka! Bot liktens! Kur jahs valikka? — Zitti solka: kas dohrgs, tis git lahts, a kas lahts, tis git dohrgs. Nasienna kur schis woahdinisch vih scha nuhikkuma vihpassej; mosham rassihhs lobis zilwaks, kas mumis Mallenihschihm tuh issstoahstejhs, a tam jou posoklam ihprihshku: paldis, paldis!

Sanna atraitnute.

3.

(Beiguns.)

Swefhajis wiffadi johkoja, bet eraudsijusicham, ka Anlihse valikka ittin bahla, winnam johki pahrgabja. Bet winna bij prahktiga feewa, opkehrabs atkal jo ahtri un fazziha, ar mohlahm pahmeedamees: „Valdeews par labdeenahm un wehsti! kahds tad Papahrdis taggad isskattahs? un kur winsch libds schim irr bijis, ka tik dauds gaddus no winna neko ne-effam dabujuschi dsirdeht?“

„Zik es finnu,“ swefhajis saldats attieiza, „winsch arween Dinburgâ dsihwojis. Woj tad Juhsu tehwa brah-

la dehls Jums neko no winna nau stahstijis? Tas tatschu wehl isgahjuhshu seemu winnu Dinburgâ effoh apmeklejis un zur winnu tas arween finnas no Jums dabujis, ta Kaspars man stahstija.“

Atraintne, to dsirdeada, gandrihs wairahk ne us kahjahm newarreja nostahweht, bet turriga feewina fanemahs un nostahweja tatschu un tad waizaja: Kur — tad winsch, tas stahstijas, effoh ewainohits korra? — un tamehr schis nu wissu issstahstija, tamehr winna pilnigi dabuja atpuhstees.

Kad Anlihse no swescha schkibrabs, tad schis gon bij ko nomannijis, bet ne dauds, un turklaht wehl nesinnaja, ko ihsti! —

Uli zella jauna atraintne ta kalpa dehls, kas winnai brauza libds, wehl bij noturrejusees no saweem schehlu-meem; bet libds ka bij sawâ istabâ, tad ta aisslebds sa-was durvis, nomettahs us gultu un gauschi fahla raudaht.

Winna nerandaaja par Papahrdi, jo muischlungs tai bij dauds tubkstoch reisas miyahks; bet tadehk ween tik, ka winna Pehteri tik gauschi taggad miyleja, tas winnai gauschi fahpeja, ka schis winnas nu jau wairahk gaddus tik beslaunigi bij apmellojis un peekrahpis. Tadeht ween winna to bij eemihlejuse, ka winsch pret winnas tik ustizzigs isturrejees un winnai valihdsejis to Papahrdi melleht, pats aismirsdamees. Tas winnai gauschi fahpeja sirdi, ka ir winsch nebij ustizzigs. Winna arri gan sparatta, kadehk winsch to bij darrjis, bet winna tomehr newarreja leigt ka winsch sirdi tahds bij kabds no ahrenes islikahs un tayehz tai birra affaras aumalahm.

Bet mihledama sirds lehti wissu peedohd un pehz fahda laizina atraintne wissu flikumu bij pahrgreesuse par labbu, winna heidsoht muischlungu ne tik ween aissildinaja par winna willibu, bet gandrihs to usflaweja, jo wiss jau winnas dehls ween bij notizzis.

Ta atkal kahdas nedekas pahrgabja. Anlihse par to, laiku bij dabujuse grahmatu no Augstlezzha, un drihs winna arri dabuja dsirdeht, ka winna raddi pee kommandanta effoh islubgusch, laj Augstlezzzi atlaishchoht ahtrahk us mahjahm, un pehz trihs deenahm winna no pilsehta dabuja to finnu, ka muischlungs nahkoschâ festdeena nahkschoht mahjâs. Anlihse preezajahs us winna atnahkshanu.

Up to stundu, kad Augstlezzim bij pahrnâhlt, winna pahrdohmaja wehl reis wissu buhshanu un eekritta atkal raudadama sawâ gulta.

Usreis winna islehza no gultas. Bij fadsirdejuse ween nu nahkom, un jau no teem sohleem pasinna, ka tas zits neweens, ka Augstlezzis. Tadeht winna steigschus noschahweja fawas affaras un nomasgajahs un tad, isnahza no fawa kambara un tanni brihdi isskattijahs fmukkaka par wissahm reisahm. Winna nesinnaja ihsti, woj winna mihsigi fanemt, waj bahrgi, bet nu wairahk nebij laika apdohmatees, jo Augstlezzis patlabban eenahza istabâ.

Un tē nu stahweja garrajs karrawihrs, sejchais pehdas augsts un pahleku uhsains; winsch rohkās neffa breesmigi leelu pukku puschki un smehjahs, libds kā Anlihsī eeraudsija. Winna pažehla fawas azis un šchoreis winsch tai patika wairahk par wissahm reisahm.

„Sirdsmihla Anlihsin!“ winsch fauza ar stahwahm azihm un trihzedamu balši, „manna mihla, es nahku!“

Tē nu winnai mihlestibas weetā ar warri dušmiba usmahzahs, un ar svehrodahm azihm winna fauza: „Augstležzi to es no Jums fawu muhschu nebuhtu dohmajuse! — Kad man kahds to buhtu stahstijis, tad es to winnam nebuhtu tizzejis, laj winsch arri us to buhtu svehrejis! — (un to mehr ta tom svehcham saldatam bes svehreshanas bij tizzejuſe!) Kad zits weens to buhtu darrijis, tad par to newarretu launotees, bet ka Juhs to spehſiht darriht, to es newarreju tizzeht! Neleedsatees, es wissu finnu, Kasparis wehl irr dſihws; Juhs wissu ſen finnajah un manni peewihlaht, eita — eita, es Juhs negribbu ne redseht!“

Bet garrajs karrawihrs tik lichti nebij aifdennams. Winsch nostahweja ſtingri un taisni kā ſwezze un nekuſtejahs no weetas, un tas bij labbi, jo neweenam nebuhtu bijis tik ſchehl zik paſchaj Anlihsī, ja winsch tuhlihn buhtu aifgahjis. Anlihsī eefohla raudaht un Augstležzim par to patika ſchehl. It meerig winsch nolikka fawas pukkes us galdu, panehma raudadamu atraitniti pee rohkas, noſehdinaja us krehſlu, — winna to lahwahs it kluſſa, — apſehdahs pats blaſlam un fazija: „Te wels atkal weenreis pukka nabzis, un man duſmas, ka winsch to taggad darrijis!“

„To es tizzu,“ atraitnite ſchnuſchkeja, „jo Juhs Augstležzi, effat tahds pat wihrifchis, kohdi zitti!“

„Kā tad! zittahds jau newarru buht!“ garrajs muſchungis no puhſdamees atfazija. „Bet lauj man runnah, ſirdsmihla Anlihsī, warbuht nemas tik trakki nebuhs, zik Tu dohma! Tawa taisniba, es Tevi taggad wairahk gaddus efmu peewihlis, bet es dohmaju. ka Tu to weeglaki paneſſi, kad es Tew stahſtichu, ka Papahrdiſ effohr paklihdis jeb nomirris, ne kā kad teikſhu, ka winsch apprezzeees ar zitti —“

Atraitne winnu uſluhkoja ar plattahm azihm, bet winsch runnaja tahlahki, „man paſcham par to arri bij mohkas deewegan jazeesch, jo manna ſirdsapinnaſchana manni rahja par teem melleem, bet es Tevi ſchelodams, Tew to pateeſibu nedrihleſteju teikt, jo es redſejn, ka Tu to Kaspari wehl gauschi miheleji. Bet effi meeriga, taggad wiſſ buhſ labbi; jo preekſch tſcheträhm nedelahm Papahſcha ſewwa nomirra or karfonii, un winsch taggad ir tik pat ſwabbads, zik Tu, un es — — es — —“

Un nu winsch uſzehlabſ, panehma pukku fauju no galda un tās atraitne rohkas dohdams fazija: „Es taggad, mihla Anlihsin, Tevi uſrunnaju preekſch Kaspari Papahrdi. Winsch Tew fuhta tās pukkes!“ —

Pee Augſtletscha pirmahs runnas jau atraitniti palikta ſchehl, ka winna fawu mihlo brahlneku tik nepeeflahjigi bij apſweizinajuse, un tam pahridarijuse, bet kad winsch winnas wehl preekſch Papahrdi uſrunnaja, tad ta redſeja, ka winsch pats ſewi aſleegdamees, tāpat kā libds ſchim, winnas labbumu un laimi ween gribbeja, un tad fazija appaeks ſewis: „Tā neweena ſewiſchla wehl nau tikkuse mihleta kā es no manna Pehtera!“ —

Winna pažehlahs no krehſla, bet ar ſeelaht mohkahn, jo winna trihzeja wiffas meefas; waigs tai bij gauschi preezijs, dimreis winna eefahla runnah, bet netikka us preekſchu, beidoht ar rohku us pukku puschki rahdidama, winna fazija: „Tās pukkes, muſchlungis, tās pukkes mettat pa lohgu laukā!“

„Anlihsin! mihla Anlihsin!“ muſchlungis isbrihniſees eefauzahs.

„Pa lohgu ahrā!“ atraitne oht'reis fauza. Beidoht garrajam saldatam arri atraitnes kommanda bij jaklauſa.

„Tā!“ Anlihsī fazija atpuhſdamees, „tā, nu Juhs tam Kaspariſ Papahrdiſ finnu warrat laift, ka winsch warr ohtru ſewu nemt no kurrenes ween tam patikahs; bet tik no Wezmuischias ween ne, tē preekſch winna nekuſdas ſewwas ne-efohr; jo Rubbena atraitnei no ſwehtdeenas par 2 nedekahm kahſas buhſchoht ar winnas mihlo tehwa brahla dehlu, Pehteri Augſtležzi!“

To fazijaſe, winna apkampia Augſtležzi ar abbahm rohkahm, ſpeeda to pee ſawahm kruhtihm, it kā to nemas wairahk negribbetu wassā laift! — Ka brahlneeks ſchoreis nekrehja laukā, to mehs jau warram dohmaht.

Un Anlihsī to rikti iſgahdaja, ka pehz diwi nedelahm warreja noturreh tahſas, un tad tā kahſas kā kahſas! — Rubbena atraitne rahdiſa, ka winnai arri kahſas effohr pee rohkas. Wissi no raddu, draugu un kaiminu pusses bij luhtgi; tāpat wezza, kā arridjan jauna muſcha bij pilna ar kahſinekeem, un kad us baſniza pee lauhſhanas brauza, tad brauzeju rinda bij puſwerſti garra.

Augſtležzis ſawā karra mundeerina tikka falanlahts un effohr iſſkattijeſes tik zeenigis, zik kahds wirſnecks.

Par to bruhti mehs tik to wehl gribbejahm teikt, ka winna tannī deenā tik ſmuſka iſſkattijahs, ka Breedis ar Leepneku, kā arri bij us kahſahm un jau labbi bij eedſehrūſchees, waj ſimtu reis weens ohtram apgalwoja, ka Anlihsī effohr par wissu apgabbaļu tas ſmuſkakajſ ſewiſchis.

Bij gan kahſas, kahdas retti dabu redſeht. — Warbuht, zits no miheleem laſſitajeem arri tur bijis kahſas.

Pehter jaunahm ſianahm effam dſirdejuſchi, ka Augſtležzis, taggadejs Wezmuischias faimneeks, lihſtoht ar ſaueem raddeem us to Jaunmuſchua, kur winsch libds ſchim bijis par muſchungu, un tad abbas mahjas pehz ilgeem gaddeem nahks atkal weenās rohkas par weenu muſcheli ſaliktaſ.

„Tās Augſtležzis laikam labbu naudas graſſi wezzā muſchā buhſ atraddis!“ tā laudis runnaja; bet mehs

arr finnam, ka winsch wehl dahrgaku manu tur atraddis,
prohti deew'bihjigu, mihsu seewinu.

Laj wohlam winueem labbas laimes us jaunu dñihwi!

M. G.—g.

Auglu-kohku kohpejeem.

Labbu plahksteri preeksch auglu-kohleem
warr fataisht, kad fakause kohpä kurpneela piiki ar tiskat
dauds skaidra (siwj) trahna, waj arri trahna weetä tiskat
dauds ripas-, linnu-, waj kanepu-eljes. Kad schis mai-
sijums jan irr valizzis auksts, tad ar pinseli to ussmehre
us kohka wahis, jeb ar to apsmehre kohzinam pohtes-
weetu. Schai smehrei irr tahds labbums, ka winna faulē
ne-iskuhst un ka ne leetu, ne arri gaisu neloisch zaur un
ta tohs kohlus paglahbj no isnihfschanas. Winnu warr
bruhekt pohtwaskas mētā.

T.

Kurram peekriht wairahf;

Jurris: Es gribbu etaishit, svehtdeenas skohlu
preeksch teem, kas behrnu deenās moj ko mahzijuschees.

Dahvis: Es gribbu eerikteht beedribu, kur par fwicht-
deenahm patrumpeht.

J.: No pulsten 9 lihds 11 mahjitees, un no 11
lihds 12 Deewa kalposchanu noturreht.

D.: No pulsten 2 pehz pusdeenas, lihds 6 walkarā
patrumpeht.

J.: Un no pulsten 2 lihds 4 walkarā mahzihls lassihit,
rakstiht, rehkinahit un us balsihm dseedah.

D.: Septinas kahrshu spehles, kas maksa 1 rubl.
25 kap., schnapfs, ehdeens un kaffeja katru reis, bet
katrā 12ā svehtdeenā musikanti un daatfchi.

J.: Kas nahk skohlā, tam sawas grahmatas un ta-
sele, griffle janemim lihds, bet kas to nespēhtu, tam es
dohshu tahs waijadfigas leetas.

D.: Kahdi 12 beedri man jan irr, un es finnu, ka
wehl wairahf nahks, lihds dabuhs finnaht to ehdeenu un
dsehreenu, ko es makfaschu no sawas kusses, ja tik pee
kahrshu spehleschanas riktigi spehlehls us skaidru naudu.

J.: Biameem lluffi, rahmi un gohdigi waijaga us-
westees un pihpi nespēhkeht par skohlas stundahm.

D.: Pee mannis warr pihpi smehkeht, lustigi dñih-
woht, ka patihk; bet tik lautes, to es gan negribbetu.

J.: Laj atsauzahs, kas man gribb peebeedrotees!

Landis: Gruhti laiki, — naudas nau — —

D.: Laj atsauzahs, kas man gribb peebeedrotees!

Landis: Es! — es! — es — es arri. — Ta-
tshu japapreezajahs! —

M. Kr.

Wisjaunakahs finnas.

Stockholme tanni 28. (16.) Juli. Dahnu frohnprin-
zis ar prinzessi Louise schodeen pulsten 4. pehz pusdeenas
no erzbiskapa Reuterda h l pilsbasnizā tappa salaulati.
Bruhtgans no Dahnu Lehnina un no Sweedru Lehnina un
bruhte no tahm abbahm Lehninenehm tappa westi. Kreew-
semes Leelfirsts Wladimir un Sweedru un Dahnu
prinzhci un prinzesses arri te klaht bij un stahweja Lehn-
neuu puññe. Pulsten 5¹/₄ leelgabba l schahweeni paflud-
dinaja, ka jaunajs pahris nu saweenohts. Pehz tam wissi
ar leelu gresnumu us pilli atpakkat dewahs. Wehlahk
weenu isbraukschau u hagu usnehma.

Aleksandrijā tanni 28. (16.) Juli. Egiptes wiž-
Lehninch irr schodeen schē atbrauzis. Winna atpakkal-
nahfschanai par gehdu walkarā wissu pilsehtu apgaismohs
un schi pilsehta konsuli winnam weenu rakstu pasneegs.
Kā dīrd, winsch tikai kahdas deenas schē usturreshotees
un tad us Konstantinopoli dohshotees.

Rīhgā tanni 19. Juli. Walkar Widsemes general-
superintendente Dr. Christiani no sawas reisoschanas
pa ahrsemehm — pahbrauzis.

Velgawas muishā Zimahle tanni nakti no 19. us
20. Juli laupitaji eelaususchees un sawu breezmigu resbai-
neeka darbu pastrahdajušchi. Effoht bijuschi lihds 12
wiħreem, wissi ar melni nofmehtretem għimjeem. Paſchu
arrendateri fasseħjušchi un ar kahjahr ħaġriju, laj-
neblaj, bet winna gaċċaħi dee'miċċehl leelu zaurumu
galwā eejtūšchi un ta' nogħbiuħi spilmenus wifū us-
krahwuschi. Dakters leezina, ka Deewissin waj-
bħoħt dñiħwotaja. Jittu neko nau neħmušchi, ka tikkai-
naudu. Kā dīrdam, effoħt lihds 100 rubl. dabujušchi. —
Polizeja tai leetai peepeschi pakkat mekle. H. D. B.

Labbibas un pretħu tirgħu Rīhgā, tanni 19. Juli un Leepajā, tanni 12. Juli 1869. gadda.

Malha ja par:	Rīhgā.	Leepajā.
1/2 Tschetw. (1 vuhr) rudsu 290 lihds	3 rub. — kav.	4 rub. — kav. f.
" (1 ") kweeschu 450 —	5 " — "	5 " — "
" (1 ") meeħħu 300 —	3 " 10 "	2 " 80 "
" (1 ") ausu . 170 —	1 " 80 "	1 " 25 "
" (1 ") firnu . 400 —	4 " 50 "	— — "
" (1 ") rupju rudsu mistu 2 " 75 "	4 " 50 "	— — "
" (1 ") bħdeletu 375 —	4 " — "	5 " — "
" (1 ") kweeschu mistu 5 " 50 "	6 " — "	— — "
" (1 ") meeħħu putraimu . 4 " 25 "	5 " 80 "	— — "
" (1 ") kartoffeli	— — —	— — —
10 yudu (1 blifawu) feena 400 —	4 " 50 "	2 " — "
" (20 mahż) fweejta 400 —	4 " 50 "	3 " 50 "
" (20 ") dseħses	1 " — "	1 " 10 "
" (20 ") tabaka	1 " 25 "	1 " 80 "
" (20 ") schħidtu appinu	— " — "	7 " — "
" (20 ") troħna linnu . 2 " 40 "	2 " 80 "	— — "
" (20 ") brakka	1 " 20 "	1 " 80 "
1 mużzu linnu feħku	— — —	— — —
1 filku	9 " — "	— — "
10 yudu farqas fahls	6 " 25 "	— — "
10 baltas rupjas fahls	6 " — "	7 " — "
10 smalkas fahls	6 " — "	6 " 50 "

